

ผลกระทบของ COVID-19 ต่อเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

รศ.ดร.อาชนัน เกาะไพบูลย์ และ อ.ภาณุพงศ์ ศรีอุดมขจร

กลุ่มคลัสเตอร์ความสามารถในการแข่งขัน

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทบาทความสำคัญของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มในภาคอุตสาหกรรมทยอยลดลงตลอดทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งในมิติของผลผลิตและการส่งออก แต่ด้วยธรรมชาติที่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นจึงยังคงเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญในภาคอุตสาหกรรมที่มีมากกว่า 800,000 คน (ร้อยละ 16 ของภาคการผลิต)

ก่อนวิกฤต COVID-19 ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ขัดจำกัดการนำระบบการผลิตอัตโนมัติเข้ามาใช้ และความไม่ชัดเจนของความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดขบวนการย้ายฐานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มออกจากไทยอยู่แล้ว วิกฤต COVID-19 เป็นเพียงตัวเร่งปฏิริยาให้อุตสาหกรรม phase out ออกจากไทยเร็วยิ่งขึ้น

ธรรมชาติของเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มเป็นสินค้าที่ไม่จำเป็น วิกฤต COVID-19 จึงส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมผ่านการชะลอตัวของกำลังซื้อของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา ทำให้ผู้ผลิตขนาดกลางไปจนถึงขนาดใหญ่มีแนวโน้มการปรับตัวลดขนาดกิจการ (Downsizing) อย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่ส่งออกได้รับผลกระทบจากการยกเลิกคำสั่งซื้อ ในขณะที่กลุ่มที่จำหน่ายในประเทศได้รับผลกระทบผ่านการปิดช่องทางจัดจำหน่าย

หลาย ๆ ประเทศ รวมทั้งไทยเลือกใช้มาตรการการปิดเมือง เพื่อหยุดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องลดชั่วโมงการทำงานของพนักงาน รวมไปถึงปลดพนักงานโดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติ นอกจากนี้การปิดเมืองยังเป็นเหตุให้คนจำนวนมากหันไปซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ เรื่องดังกล่าวอาจมีส่วนเปิดโอกาสใหม่ทางธุรกิจกับผู้ประกอบการ และโอกาสดังกล่าวเปิดกว้างไปถึงผู้ประกอบการขนาดเล็กและรายย่อย ทว่าที่ผ่านมามีการขายออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นเสื้อผ้านำเข้ามาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน

ผลกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตมีจำกัด เพราะความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มผู้ผลิตเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและอุตสาหกรรมต้นน้ำ (เส้นใย เส้นด้าย ผ้าผืน และอื่น ๆ) มีน้อย ผู้ผลิตต้นน้ำไม่ได้ส่งต่อผลผลิตไปใช้ผลิตเป็นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มในประเทศ ยกเว้นเสื้อกีฬาและชุดชั้นใน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มี Supply Chain ในประเทศค่อนข้างยาว

Summary

The International Competitiveness
Research Cluster
Faculty of Economics Thammasat University

และเชื่อมโยงกับกลุ่มผ้าก๊อก ดังนั้นเมื่อธุรกิจมีการ Downsizing จึงส่งผลกระทบต่อความต้องการวัตถุดิบต้นน้ำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ท่ามกลางวิกฤตหลายฝ่ายเชื่อว่าวิกฤต COVID-19 อาจมีโอกาสดังเกิดขึ้น โอกาสหนึ่งท่ามกลางวิกฤต COVID-19 คือ ความต้องการผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงทางการแพทย์เพิ่มขึ้น เช่น ชุด PPE หน้ากากอนามัย รวมไปถึงผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าปลอดเชื้อ แต่สิ่งที่ยังไม่ชัดเจน คือ โอกาสดังกล่าวมีมากน้อยเพียงใดเพราะชุด PPE เป็นหนึ่งในอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ในแต่ละขั้นตอนการผลิตต้องผ่านมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับก่อนที่จะนำไปใช้งานจริง การผลิตที่ผ่านมาไม่ผ่านมาตรฐานทางการแพทย์ ผลิตภัณฑ์จำนวนมากไม่สามารถจำหน่ายได้ทั้งภายในประเทศและส่งออกได้

16 ธันวาคม 2563

ข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับสื่อมวลชนติดต่อ

ศรสวรรค์ ไส่ละม้าย

Somsawan.s@st.econ.tu.ac.th หรือ www.icrc-econt.tu.com